

4

LETO X
1929/30

ORLIC

NOVA ZALOŽBA

R. Z. Z. O. Z. V LJUBLJANI

KONGRESNI TRG ST. 19

v Nanski hiši poleg Zvezde ima na prodaj v največji izbiri vse vrste papirja, pisalniških orodij, vse vrste knjige, razne moštvenike, lepe rožnovenčke, (za darila), oodobice, razglednice itd. Ima antikvarjat (zbirke in rabljene knjige) po nizkih cenah, pripravne za podeželske knjižnice. — Izdaja zbrane spise I. Cankarja in Finžgarja. Daje jih na plačilne obroke.

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je

Vzajemna zavarovalnica

v Ljubljani, Dunajska cesta 17

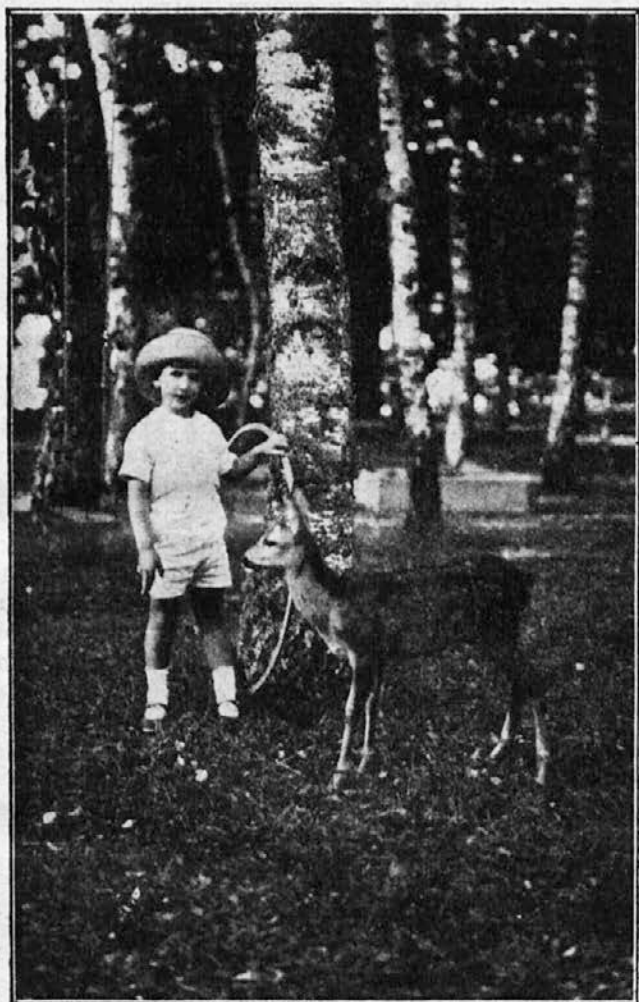
Sprejema v zavarovanje :

1. Proti požaru : a) raznovrstne izdelane stavbe kakor tudi stavbe med časom gradnje; b) vse premične blago, mobilije, zvonove in enako; c) poljske pridelke, žito in krmo.

2. Zv. nove proti razpoki in prelomu.

3. Sprejema v življenjskem oddelku zavarovanje na doživetje in smrt, otroško doto, dalje rentna in ljudska zavarovanja v vseh kombinacijah.

»Orlič«, glasilo Orličev in Mladcev ter Gojenk in Mladenk, je mesečnik. Izdaja konzorcij »Orliča«: Vinko Lavrič. Uprava: Ljudski dom, Ljubljana. Stane: 20 izvodov, pod skupnim ovitkom Din 12, sicer Din 14. Urednik: Vinko Lavrič, Trnovo-Ljubljana. Tiska Jugoslovanska tiskarna; Karel Ceč.

Nj. Dis. prestolonaslednik Peter
pokrovitelj Pomladka Rdečega križa in Jadranske Straže

Potomci uskokov

3. Tomo je v svojem vetru.

Kapetan Spinčič odpre veliko knjigo, se ozre po ladjah na stropu, na stenah, na polici, udari po veliki, modro poslikani krpi, ki jo obkrožajo zamolklo zelene zobčaste cunje vseh oblik, in vzklikne:

»Vidiš, Tomo, tako se vozi zdaj stari mornar, ker mu brani na morje bolezen mornarjev, udnica. Misliš, da me vidiš na pomolu in na Korzu? Vidiš, tukaj sem v svojem vetru, ko brodim po Velikem morju, prinašam blago iz ene celine v drugo in prinašam od tam, česar nimamo doma. Zakaj mornariti se pravi, izmenjavati blago po vsem svetu, vezati daljne kraje in širiti spoznanje. Ni ga stanu nad mornarskega, Tomo!«

Tomo povese žareče oči: »Naša mama pravi: 'Mlad mornar, star prosjak.' In Faturjeva mama pravi: 'Zdaj je železnica, ni tako nevarno kakor na morju. Železničar se vozi po trdnem in varnem... Za kakega čuvaja se že pride', pravi, 'tudi če zna le nekaj pisati in brati.' In pravi: 'Moj mož bo spraval Toma na železnico.'«

S krepko roko seže kapetan Spinčič v Tomove kuštre: »Eh, Tomo! Naj si lomijo drugi noge po pečinah, drugi naj si dušijo pljuča in pretresajo kosti v tistih železniških zabojih. Kar raste ob morju, je za na ladjo, ladja je pa za na morje.

»Barčica po morju plava,
drevesa se priklanajo...«

Kapetan poje, se ziblje na stolu, in Tomo jo ubira za njim:

»Oj, le naprej, oj, le naprej,
dokler je še vetra kaj!«

»Pa jo znaš!« se razveseli kapetan. Tomo se smeji: »Oče jo je prepeval s Kranjci.«

»Oj, ti kočijažil!« se zamisli kapetan Spinčič, »s konjem vozi, pa poje o morju. Rad bi bil kapetan, ki na barki stoji

in kliče Marijo Sedem žalosti, da ga varuje nevarnosti, pa sedi na svojem kozlu. Samo morje je nas vseh. Da, da, morje! Veliko je in slavno in zasluži našo ljubezen.«

Tomo posluša, kima, gleda po ladjicah, ima sto vprašanj v duši, v očeh, na jeziku. Glej tam veliko ladjo, polno topov: Jadro nad jadrom, jambor pri jamboru. In tam panj, ki ni prava nič podoben kaki ladji. Kapetan Spinčič ugame neizgovorjena vprašanja, se nasmehne: »Tomo! Ti bi rad vedel, kdaj, kako, kaj? Stari kapetan mora pojasniti vse to kapetanu Tomu, he, he!«

Deček zardi do ušes. Jerica, kapetanova gospodinja, potrka, postavi pred Toma košarico z rumenimi smokvami in kruhom.

»Prav tako, Jera,« jo pohvali kapetan, »midva sva na morju in morje izgleda mlade fante. No, kaj pravite k našemu kapetanu?«

Dobrovoljna ženica poziblje z ruto omotano glavo: »Malo raztrgan je tale vaš kapetan...«

»Mala škoda!« se smeji stari Spinčič. »Ga bomo pa oblekli.«

»Že prav. Samo kupite mu tisto blago za jadra, ker je ta vaš kapetan Tomo največji pretepač na Rečini in na Mlaki. Kadar mu uboga mama kupi obleko, jo prinese popoldne že vso raztrgano domov,« pristavi ženica.

»Ali sem jaz kriv, če me dražijo: Tomóla je poln fižola?« se razburi deček.

Jerica bušne v smeh: »Ne, ne! Nedolžen golobček si! Pretepaj se zdaj rajši s smokvami!«

In Tomo skrrije svoja zardela lica v košarico.

Kapetan Spinčič začne: »Kapetan hočeš biti, Tomo. Pa poskusimo, če je tvoja glava tako dobra, kakor so krepke tvoje pesti. No povej, kaj misliš o onem panju?«

»Mislim, da so se vozili v starih časih ljudje v votlem drevesu ali panju.«

»Ta je prava, moj Tomo. Pa kaj misliš, koliko let je tega? Učeni možje pravijo, da je veliko, veliko tisoč let, kar se je izpustil človek v panju na vodo. Veš, Tomo, da se za morjem drži gora gore, da so ravnine in doline, da je velik, širen svet?«

»Pravijo,« vzdihne Tomo. »Pa jaz sem bil z Dragotinovo mamó samo do Zagorja. Rekli so mi, da je tam naprej Ljubljana in da se pride v Belgrad. Bil sem večkrat na Trsatu in sem videl morje in otoke, bil sem z očetom v Opatiji in v Bakru. O, svet je res velik...!«

Kapetan Spinčič ustavi dečka: »Poslušaj! Ni po vseh krajih enako toplo. Tam daleč na severu so živeli ljudje. Mogoče, da so jim prinesle ptice selivke vest o drugih toplejših krajih. Ti ljudje so se napravili na pot. S kamenitimi sekirami so si

presekali pot skozi gozde. Pobjjali so zveri, živelii od njihovega mesa in se oblačili v njihove kože.«

»Kakor Robinzon in Indijanci?« se razveseli Tomo svojega znanja.«

»Prav tako. In ti ljudje so prišli do morja. Kako so se začudili tej velikanski vodi! Kako in kje so se naselili, nam kažejo stari kamni. Lahko, da so silili drugi za njimi, lahko da so bili samo radovedni, kaj je na zemlji pred njimi in za njo. Videli so, kako plava riba in učili so se plavati. Videli so po nevihtah, kako plavajo izruvana debla po morju, kako prihajajo taka debla od otokov do njih. Mogoče je, da je bila prva človekova pot po morju na takem deblu. Pozneje si je izžgal deblo, ga obtesal s kamenito sekuro in se vozil na otoke. Izprva je porival čoln z vejami, z rokami. Vesla so podaljšana roka. Jader ni poznal spočetka. Zasadil pa je drevo na svoj čoln in razgrnil kože po vejah.«

»Kože?« se začudi Tomo.

»Takrat niso poznali lanu, niso poznali še preslice, Tomo. Je pa zlagal Primorec tudi veje, jih ovijal z lubom, zvezal krajnice in zakapal zevnice s smolo, da je imel splav. Take splave so izkopali po vseh naših otokih.«

»Koliko veste, gospod kapetan!« se začudi Tomo. »Prav tako je moralo biti. Ali naj povem Dragotinu, da je to res?«

Kapetan Spinčič pogleda ostro bodočega mornarja. »Kakšen mornar boš vendar, če si neveren Toma? Mornar mora verjeti še bolj čudne reči, kakor kar nam razodevajo zemlja in učenjaki. Saj se je zaklela zemlja solncu, da bo odkrila vse skrivnosti, ki jih je skril čas v njej. Tudi na ljubljanskem barju so naši velik plitev čoln¹.«

»Takle čoln?« se začudi Tomo. »Daleč nisi mogel ž njim. Povejte rajši, gospod kapetan, od 'Constitution'²! Ali je bila to Kolumbova ladja?«

Kapetan Spinčič se glasno nasmeje: »Glejte ga, Toma! Nič se ne uči, pa ve o Kolumbu, Robinzonu in Indijancih, in ne veruje, da so ti čolni stari pet tisoč let... Tak čoln, preprost in neroden, moj Tomo, takle čoln je več vreden za znanje, kakor današnja ladja. Izpričuje nam, kako je človek začel z božjim poslom — brodarstvom. Saj so Grki verovali, da je naučila ljudi mornarstva sama boginja Atena, Istrana pa je učil tega sam »gospod« sveti Nikolaj in tega je prosila in naučila sama sveta Mati božja, kakor nam priča naša pesem in kakor nam kaže slika na glavnem oltarju bratovščine mornarjev in ribičev na Hvaru. Ladja je bila stvorjena, kak od Boga zmišljena. In zakaj, Tomo, je pomagal sam sveti Nikolaj graditi ladje? Daleč je od tebe do Afrike. Ne moreš poleteti kakor

¹ V ljubljanskem muzeju.

² Konstitejšen.

ptica. Pa je dal človek ladji krila, da ga ponese, kamor mu želi duša. Pot po morju je pot do znanja, do bogastva, moči. Narod, ki nima morja, ne more napredovati. Zato je bila želja narodov vseh časov: pot do morja, pot po morju. Veliko bojev v starih in novih časih se je bilo za morje in naš Jadran je bil večkrat krvav od takih bojev... Da, da! »Constitution« ni Kolumbova ladja. To je stara ameriška ladja. Pesniki opevajo to ladjo, vsa Amerika je ponosna nanjo. Zgradili so jo l. 1794. Takrat so plenili morski gusarji nezavarovane ameriške trgovske ladje. Amerika je zgradila poleg »Constitution« še ladjo »Philadelphia«. »Philadelphia« se je ponesrečila pri Tripolisu v Afriki in je prišla v roke gusarjem. »Constitution« se približa »Philadelphii« med ognjem tripolitanskih topov, pa junaški mornarji poskačejo na krov zarobljene ladje, se bijejo z gusarji na pest in nož, pomečejo gusarje v morje in odpeljejo ladjo. Trikrat se je srečala v bojih z Angleži. V vojski l. 1812. je rešila v družbi manjših brodov Ameriko. Dve sto angleških brodov je stalo bornemu številu ameriških ladij nasproti. »Constitution« se je držala v tem krvavem boju brez primere. V njene boke so udarjale topovske krogle, pa jih niso prodrle. Mornarji na ladji so klicali:

»Hura! her sides are made of iron!³ Takrat je dobila »Constitution« ime »Old Ironsides«. Ko je priplavala vsa v zastavah v Boston, so nosili mornarje na rokah po mestu. Leta 1830. so jo hoteli uničiti, ker je bila postala nesposobna za morje. Vsa Amerika se je razburila, upirala, kričala, da ne sme nihče uničiti te ladje, ki je rešila Ameriko. Razumi torej, Tomo, kaj je taka ladja, dobra ladja, državi in narodu. Zato pravimo, da nas je učil sam sveti Nikolaj te božje umetnosti, zato je mornar, ki spaja svet s svetom, tudi služabnik božji, zato bo naš Tomo postal od danes naprej drugačen dečko. Je-li istina, Tomo?»

³ Hura! hr sajd ar mejd of ajrn = Njeni boki so iz železa.

Scjatoslav:

Pozna jesen

*V sivih meglah tiho solnce,
v sivih meglah prazno polje,
v sivih meglah mlada srca —
kdo nam bo prižgal ognje?*

*Črno drevje moli k Bogu
z razpetimi rokami.
Hiše so umrle v megli
in nihče jih ne dramí.*

*Gasne ogenj na ognjišču.
V izbi tiha misel plove:
Kmalu pride romar Kristus
in prižge nam ognje nove...*

Ob prazniku narodnega zedinjenja

Že dvanajsto zarez v kolo časa nam zaznamuje narodna svoboda dan svojega rojstva — 1. december, praznik zedinjenja. Pomen tega dne more doumeti in prav pojmovati le duša, ki ji srce preveva globoko čuvstvo iskrene domovinske ljubezni. Vam, ki rastete v tej naši svobodi ob vzvišenih načelih orlovske misli, se razvijate ž njo in se vzgajate za svojo in njeno bodočnost, za bodočnost velike, močne in svobodne Jugoslavije, ne bo pretežko, da iz klenega zrna dediščine izoblikujete slovenstvo za skupno domovino vseh Jugoslovanov.

»Domovina, ti si kakor zdravje,« je dejal naš pisatelj Cankar. Oh, in naša slovenska domovina je bila tako bolna in neboljena! Skozi stoletja ji je tujina vbrizgavala dan na dan strup narodne smrti in potiskala duha slovenstva v okove nemštva. Vsak narod je svojega vreden, in prav nič ne sovražimo drugorodcev zaradi njihove domovinske ljubezni, toda da smo postali njihovi sužnji, bi za nas ne bilo le nečastno, ampak bi tako suženjstvo pomenjalo znak bolezni narodnega duha, ki bi ji prej ali slej moral podleči.

Kako bolno je bilo naše zaslužnjeno slovenstvo, sem šele prav občutil, ko sem v jeseni l. 1912. prvič stopil na svobodna tla naših jugoslovanskih bratov Srbov. Nepopisljiv je bil zame trenutek, ko sem stal z eno nogo na avstrijski ladji, z drugo nogo pa na svobodni srbski zemlji. V tem edinem hipu sem doživel vse tisto, o čemer sem kedaj sanjal v svojem mladeniškem navdušenju in zanosu. Jasno sem zaznal pred seboj davne, davne dni svobode vojvodskega prestola na Gosposvetskem polju, dočim je pred menoj plalo življenje okoli svobodnega kraljevskega prestola naših bratov Srbov in njihovega narodnega kralja.

Živo sem si predočil zgodovino in duh se je zazrl v davnino s tako silo, da sem v tem prividu utopil tisočletje robovanja tujinstvu in zaživel bodočnost svojega naroda pod svobodnim solncem. Da bi slika bila tem popolnejša, so v prestolnici vihrale trobojnice v naših narodnih barvah (bilo je ob mobilizaciji za vojno proti Turkom).

Prvi vtis je bil presilen; občutki so me vsega prevzeli, da sem komaj opazil vrvenje v pristanišču; preslišal sem celó oglušujoč pisk ladijske sirene, le šumenje naše Save, ko se je na njej oddaljevala avstrijska ladja, me je vzdramilo, da tem silneje podčrtam neločljivo zvezo svoje slovenske domovine s to, s krvjo žrtev za svobodo tako prepojeno zemljo.

Tem bridkeje pa me je dojelo prijazno vprašanje orožnika, če imam potni list. Nisem ga imel; čemu naj bi mi bil svojcu med svojci! Že davno sem otrešel ves avstrijski prah raz sebe, pa tudi avstrijskega potnega lista mi ni bilo treba.

Pohitel sem pred kraljevo palačo in hrepeneče prežal na trenutek, da zazrem ljubljeni obraz jugoslovanskega vladarja.

Kmalu potem sem po naključju srečal našega sedanjega kralja, takratnega prestolonaslednika, ko je ustavil nekega dečka in se z njim prijazno pogovarjal na vogalu Krunske ulice. Tudi s kraljem Petrom sem imel priliko večkrat priti v neposredno bližino. Prvič je to bilo, ko se je njegov avto nekaj pokvaril blizu tobačne tovarne na ulici Miloša Velikega. Takrat je kralj Peter s svojim pobočnikom vstopil v tramvaj in sedel med potnike, prav meni nasproti. S kmetom, ki je sedel poleg njega se je takoj zapredel v pogovor, dočim smo vsi drugi z neko pobožno spoštljivostjo zvesto poslušali glas svojega kralja.

Vse to idilično življenje preprosto-domače prestolnice patrijarhalne Srbije je motilo bojno valovanje osvobodilnih balkanskih vojn, ki so bile popredne priprave za veliko osvobodilno in zedinjevalno vojno v letih 1914—1918.

V tej vojni smo tudi Slovenci prispevali svoj del velikih žrtev, naporov in dela ter častno služili vzvišeni jugoslovanski ideji doma, na bojiščih in v tujini. Vedno in povsod je božja previdnost skrbela, da smo imeli celo v najtežjih trenutkih nesebične, požrtvovalne narodne voditelje, ki so usmerili vse narodne sile v boju za svobodo in veličino zedinjene domovine.

Zvesta Bogu, kralju in domovini naj orlovska mladina nadaljuje započeto delo naših očetov, ki so s srčno krvjo in z uma svetlim mečem ustvarjali svojim potomcem boljšo bodočnost v skupnem domu!

Ljubimo svoje cerkvene, narodne in državne poglavarje, ker je v njih poosebljena naša domovina in zajamčeno složno delo za časni in večni blagor vseh Jugoslovanov! V tem je največji pomen praznika narodnega zedinjenja, ki naj nas obenem spominja tudi na delo za cerkveno zedinjenje in na skorajšnje prizedinjenje neosvobojenih bratov!

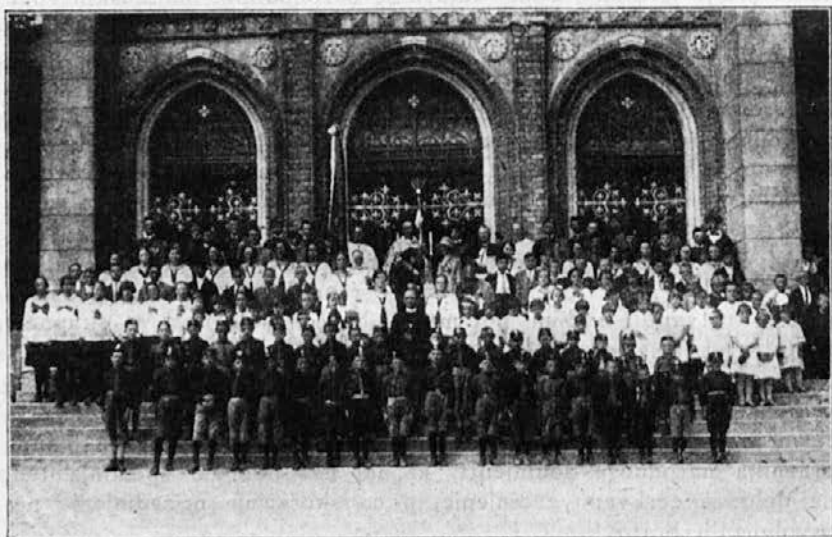
I. D.

Kaj bomo Orlički darovali Jugoslaviji za njen praznik

Kateri praznik? No, za praznik 1. decembra. Kakor praznuje vsak človek svoj god, oziroma svoj rojstni dan, tako ima tudi naša država svoj rojstni dan. Rodila se je namreč 1. decembra 1918 in vsako leto slavi ta dan svoj rojstni dan.

Ob rojstnem dnevu čestitamo slavljenču za njegov god. S tem pokažemo, da ga imamo radi; želimo mu srečo, zdravje, zadovoljnost, dolgo življenje. Po možnosti mu pokažemo svoje prijateljstvo tudi s tem, da mu poklonimo kak dar.

Vse, kar imamo navado ob godu storiti očetu, materi, prijatelju, dobrotniku, vse to bomo storili tudi Jugoslaviji ob njenem godu. Ta dan bo tudi za nas praznik. Tudi mi bomo čestitali Jugoslaviji za njen god. Izrazili ji bomo svoje veselje, da jo imamo — saj smo jo tako težko dobili. Že od leta 1848. delamo Slovenci na to, da bi bili vsi skupaj združeni v eni upravni celoti: v Zedinjeni Sloveniji. Skoro prav tako stare so tudi naše težnje, da bi tvorili večjo politično enoto skupaj s Hrvati in Srbi, ki so naši najbližji bratje in katerih jezik je našemu jeziku tako podoben, da se posamezna narečja n. pr. nemškega ali italijanskega jezika bolj ločijo drugo od drugega nego se loči naš jezik od srbohrvaščine. Svetovna vojna nam je dala Jugoslavijo, zrastle nam je iz krvi stotisočev vseh narodnosti, ki so umrli za boljšo bodočnost človeštva v največjih

Orlovska družina v Šmartnem pri Litiji

bridkostih, dostikrat sestradani, brez postrežbe in brez tolažbe, celo prezirani — prava mučeniška smrt! Bog je pa videl njih trpljenje. In iznova je potrdil, »da nikoli še nobena solza ni bila potočena zastonj, da nikoli nobena kaplja krvi še ni bila prelita zastonj; ... da je smrt mati in da teše nebeški tesar mrtvaško posteljo in zibel obenem« (Cankar). In v zibelki, ki jo je stesal nebeški tesar iz mrtvaške postelje svetovne vojne, je ležala naša Jugoslavija in nam klicala: »Ljudje, ki ste me dobili — ne izgubite me več! Gojite me, ljubite me: zrastle sem iz krvi vaših očetov in bratov!«

Ko bomo torej prišli k naši Jugoslaviji ob njeni enajstletnici, ji ne bomo nič zatrjevali v besedah, da jo imamo radi, da gledamo v njej kri naše krvi, da zremo v njej tisto državo, v katero spadamo

že po naravi. Kajti Bog nas je ustvaril kot južne Slované in zato spada Slovenec v Jugoslavijo, ne pa v Italijo ali kam drugam. Vsak narod naj živi v državi, v katero spada po svoji narodnosti. Ne bomo torej zatrjevali Jugoslaviji svoje ljubezni v besedah, pač pa ji jo bomo pokazali na ta način, da ji bomo prinesli majhen dar.

Kaj ji bomo darovali? Ta ali oni bravec se je pri teh besedah že morebiti ustrašil, da bomo pobirali prispevke v denarju za kak domoljuben namen. Ne — tega ne bomo storili. Darovati hočemo Jugoslaviji nekaj, česar potrebuje še bolj nego denarja, nekaj, kar ji pa malokdo izmed njenih častiteljev dá. Naš dar Jugoslaviji bo namreč — naša molitev zanjo. Ozrli se bomo v duhu na težave, ki jih je prestala naša država v minulih enajstih letih, pred očmi nam bo njeno življenje v bodočnosti, ki naj traja stoletja in tisočletja, in molili bomo:

»Bog, kralj kraljev, ki daješ državam moč in rast, daj tudi nam, da bomo živeli tako, da bo nad našo državo počival tvoj blagoslov! Kajti če ti ne zidaš hiše, se zaman trudijo zidarji; in če ti ne pomaga državi, je zaman vsa svetna modrost. Gospod, Tvojemu varstvu priporočamo danes Slovenijo, priporočamo Jugoslavijo. Amen.«

Življenje na otočku

Severnovzhodno obalo Avstralije spremlja dolga vrsta malih koralnih otočkov. Eden se imenuje Willis, in je od obale države Kvinslend oddaljen 250 morskih milj ($250 \times 1852 \text{ m} = 463 \text{ km}$). Na njem ima Anglija vremensko postajo (observatorij) in eden njenih uradnikov popisuje tamkajšnje življenje takole:

»Pravkar sem se vrnil na celino; celo leto sem preživel na otoku Willis. Čeprav sem bil na otoku jako rad, sem pa vendar spet še bolj rad prišel nazaj. Nikar ne mislite, da mi je bilo na otoku dolgčas; opravki se vrstijo tako hitro drug za drugim, da kar nič ne postopamo: postajo je treba popravljati, hrano kuhati, kopati se itd. Bobneče se razbijajo valovi ob koralnih čerih in ptiči vreščijo neprestano, zato nas tu ne mori tišina in molk kakor se to često dogaja po drugih samotnih otokih. Naš najboljši prijatelj je gramofon, ki nas skoraj vsak dan zabava po več ur. Radia devet mesecev ne moremo uporabljati, ker je vreme tako neugodno.

Naš otoček je komaj 800 m dolg in 200 m širok. Nad morsko gladino se dviga osem metrov in je ves porasel s trdo travo, v kolikor ga ne dosežejo valovi. Kadar je oseka, je pot ob obali jako zanimiva, ker vidiš vsakovrstne korale in množico raznobarnih rib. Izmed ptičev nas najbolj obiskujejo morske lastovke, ki hodijo semkaj gnezditi in jih je včasih toliko, da moramo prav oprezno stopati, ker bi sicer pohodili njihova gnezda z jajci ali mladiči vred. Za naša kosila in večerje se jako zanimajo prepelici podobne ptice, ki nam priletijo v hišo in čakajo na svoj delež. Jedo nam kar iz

roke, vendar pa so tako boječe, da zaženo strašen hrušč, ako se jih hočeš dotakniti, kaj šele vzeti v roke.

Naša vremenska postaja ima nalogo, da opazuje, kdaj se pripravlja ciklon (vrtničast vihar) in to sporočamo v mesto Brizbejñ v Kvinslendu; dvakrat na dan brzojavimo tjakaj, tamkajšnji urad pa opozori vse ladje ob obali, kadar se pripravlja na vihar, da bežijo pravočasno v zavetje; in cikloni ob Kvinslendu niso redki.

Tonče:

Miklavž

Samo še par dni je do Miklavža! Morda si že misliš, kaj naj ti prinese. Saj veš, da te bo s tistim najrajši zveselil, česar si posebno želiš! Miklavž to dobro ve! Seveda pa ne veš, kje ti prinese: morda pri atu, pri stricu; pri mami se lahko ustavi, pri botrčku. Tudi tvoje bratce in sestrice pozna, kaj pa, če bi pri njih za te pustil? Malo čudno je res, da Miklavž le take obrajta, ki kaj imajo. Zakaj bi ga ti sam ne počakal na praču, zvečer, ko zacingljajo rogači pod oknom? Pa: Miklavž že ve! Torej: Kaj bi si želel?

Konjička, voziček, kužeta, »roplanček«, »tomobil«? Kaj takega, kar bi samo od sebe delalo: naviješ, pritisneš, pa pleše, igra, vozi! Seveda vse to, pa še drsalke, podobne, kolo, knjige! Vprašaj, kaj bi si jaz želel! Če bi me Miklavž tako rad imel, kakor ima rad tebe, bi bilo prvo, kar bi ga prosil, »šparovček«.

Dobil bi prav gotovo lepega, svetlega, polnega denarcev! Joj, pa bi se zamislil: vsakrat, ko me obdarijo domači, bom spravljaj denarce v šparovček. Ata bo imel ključe, svojo »blagajno« in težko bogastvo bom pa sam čuval! Ko pa bo mamin god, izpraznim šparovček, pa ji podarim vse, da bo vesela in srečna, ko bo videla, kako sem priden in varčen!

Ne verjameš, da sem ga svoje dni res dobil, takle šparovček? Še zdaj ga imam, še zdaj zbiram v njem denarce, da jih po žepih ne zgubljam! Ko bi ti vedel, kako je prijetno vsak mesec odpreti pa preštovati bogastvo; posebno takole po praznikih, ko me obiščejo strički in tete, pa botri in vsi taki dobri ljudje! Tega ti kar nočem povedati, da imam pri »orlovski čebelici« v Ljubljani že svojo hranilno knjižnico!

Bi rad vedel, kako sem do šparovčka prišel? No, če ne boš raznašal, ti rad povem. Rekli so mi, da se Miklavž tisto leto oglasi v Ljubljani v »orlovski čebelici«. Oglela in izbere si šparovčke, ki jih je tam čudno, čudno dosti; človeka kar zazebe, če jih vidi! Seveda sem si enega tudi jaz zaželel! V nedeljo popoldan, ko sva bila z atom sama doma, sem se primaknil k njemu, pocukal ga za rokav: oglasi se no še ti v »orlovski čebelici« v Ljubljani, da bo tudi zame izbral Miklavž lep šparovček! In res: dobil sem ga!

Lej ga no: to tudi ti lahko narediš! Če ne verjameš, da Miklavž strička ne bo ubogal, pa ga kar pocukaj — ata za rokav! On bo že vedel, kje je ta naša »orlovska čebelica« v Ljubljani (Ljudski dom). In letos Miklavž tja prav zagotovo pride!

Urednikova torba

Kalendar PRK za 1929—1930. PRK je izdal, kakor vsako leto kalendarček in sicer v slovenskem in srbohrvaškem jeziku, v latinici in cirilici z naslovno sliko Nj. Vel. prestolonaslednika Petra, ki je pokrovitelj PRK. Pri vsakem mesecu je kratek življenjepis velikih mož vsega sveta z navedbo najvažnejših del, ki so jih spisali ali naredili. Izmed Slovencev so omenjeni Trubar, Vodnik, Slomšek, Župančič. V poučnem in zabavnem

delu so prispevali Slovenci Simon Gregorčič (Daritev), Fran Rojec (Opomin), E. Gangl (Poštenost) in I. Dimnik (Ljubezen do kralja). Zanimiva je tudi Molitev za svetovni mir, ki se moli vsak dan opoldne. Koledarček krasi mnogo resnih slik. Priporočamo. — **Loterija.** Orlovski odsek v Krogu — Prekmurje, razpošilja srečke za zgradbo orlovskega doma. Zrebanje bo 22. decembra 1929, srečka po 4 Din. V Prekmurju opazujemo več čas, odkar smo skupaj, živahno društveno delavnost. Prekmurci bi tako rekoč čez noč popravili, kar so zamudili po tuji krivdi, preden smo stopili v eno hišo. Priporočamo to loterijo. Srečke naročite pri Orlovskem odseku, Krog — Prekmurje. — **Ubogí Jeseničani.** O. F. piše: Vprašam Vas, zakaj ne pošljete »Orličev«. In naslovi dopisnico na prejšnjega urednika. Potemtakem jeseniški Orlič niso celo lansko leto dobivali »Orliča«. France, tole Ti povem: Iz Ljubljane so redno pošiljali »Orliča« na jeseniški odsek in ga pošiljajo tudi letos. Torej mora biti »Orlič« na Jesenicah. Kje? Orlič in Mladci poiščite ga!

Nagrada za rešitev ugank v 4. številki: Dr. M. Rus, **Prva pomoč** in Dr. St. Bevk, **Zdravilne rastline.** Obe prekoristni knjigi! Rešite do 10. decembra.

• **Od vseh strani**

Trbovlje. — Velecenjeni g. urednik! Prvič roma moje pismo k gospodu uredniku. Večkrat sem že hotel pisati »Orliču«, toda zbal sem se. Enkrat moram vendar le začeti, če hočem, da bom tudi jaz »Orličev« dopisnik. Orlič sem že tri leta. Star sem 12 let. Naš vaditelj je Jože K. Skrbno nas je pripravljaval za akademijo, katero smo imeli že februarja. Nastopili smo s prostimi vajami za leto 1929. Orličev nas je 32. Telovadbo imamo redno dvakrat na teden. Vsi prav pridno hodimo k telovadbi, posebno še sedaj, ko vemo, da bo okrožna prireditev pri nas. V nedeljo 16. junija smo šli na Mrzlico. Tam smo igrali nogomet. Ako boste priobčili te besedice v »Orliču«, Vam bom drugič pisal več. Bog živi! — Ivan P.

Ivane! Ni šlo pa ni šlo, ne za prvo številko, ne za drugo. Še v tej bo tesna, posebno še, ko mi je Maks pisal precej dolgo pismo. Še piši. — Br. Cene.

Trbovlje. — Velecenjeni g. urednik! Ker ste rekli, da naj pišem kaj o nastopu, Vam pišem tole: 4. avgusta se je vršil orlovski dan. Zjutraj smo šli v dvoredu na kolodvor. Na Vodah se nam je pridružila delavska godba. V sprevedu je jahalo pet konjenikov. Na kolodvoru se nam je pridružila množica Orlov in Orlic. V sprevedu je korakalo 98 članov v kroju, 62 Orličev in Mladcev, 40 Orlic, 58 Mladenk in Gojenk. Pri sveti maši sva ministrirala moj brat in jaz. Potem se je vršila skušnja, pri kateri se je ugotovilo, da Celjani ne nastopijo. Potem smo se razkropili na svoje domove. Pri nas smo trije nastopili. Moj mlajši brat je dobil na kolodvoru za odpustke en žulj. Je pač komaj šest let star. Pa je vseeno ravno tako delal kakor drugi. Ob 1 popoldne smo se vsi zbrali na telovadišču. Točno ob štirih se je vršila prireditev, ki se je prav lepo obnesla. Po nastopu se je vršila prosta zabava. Tu sem kupil eno srečko, na katero sem zadel rožni venec. Pa za zajca, ki ste mi ga dali, prav lepa hvala. Sedaj so mi oče kupili še zajko. Ko bodo pa mladi, bom pa kaj napisal o njih. Takaj Vam priložim sliko nas, Orličev. Če pisma ne priobčite, pa vsaj sliko. Pa še pridite kaj v Trbovlje. Vas pozdravlja Orlič Maks P.

Maks! Edino Ti si se oglasil in popisal prireditev. Dobiš, kar sem takrat obljubil. Kar hudo mi je, da ni nihče iz vsega celjskega okrožja nič napisal, pa sem vendar naročil in prosil vsak odsek in krožek posebej. In še sem obljubil, da dam za najboljši popis 10 Din. Pa ni pisma ne iz Radeč, ne iz Celja, ne od nikoder. Zdaj bom pa »ta velke« prijel. Zajca mi dobro hrani in krmi. Ko pridem v Trbovlje, jih mora biti že deset.

Orličeve uganke

Križaljka.

(Zorko Bekš, Ljubljana.)

Besede pomenijo vodoravno: 1 začimba; 4 umetnik; 8 števnik; 9 a začetek nože; 10 zver; 12 čebelin izdelek; 14 smer reke; 16 osebni zaimek; 17 dan v tednu; 19 pritrdilo; 20 veznik; 22 kakor 16; 24 poljski pridelek; 25 pohištvo; 27 osebni zaimek; 30 del voza; 32 predlog; 34 delavec; 37 osebni zaimek; 38 moško ime; 40 žalost nad grehi; 41 lepilo; 42 vas pri Ljubljani; 44 povratni zaimek; 45 bolezen; 46 strah divjačine. Navpično: 1 mesto v Srbiji; 2 domača žival; 3 kakor 8 vodoravno; 5 veznik; 6 prometno sredstvo; 7 del obleke; 9 žensko ime; 11 veznik; 12 povratni zaimek; 13 kazalni zaimek; 15 predlog; 17 pisalna potrebščina; 18 zaliv v Jadranu; 20 število; 23 del obraza; 26 dan v tednu; 29 število; 31 sin evropskega naroda; 33 oblika pomožnega glagola; 35 učenje; 36 igralna karta; 37 osebni zaimek; 39 morska žival; 41 zver; 43 osebni zaimek; 44 pomožni glagol.

1		2	3		4	5	6	7	
		8			9	9a			
10	11		12		13		14	15	
16			17			18		19	
		20				22	23		
	24					25			
26		27			29		30		31
32	33		34	35		36			37
38		39		40				41	
		42	43				44		
45							46		

Kraljeva pot.

(France, Središče.)

e	o	t	o	g	r
d	l	r	a	G	e
o	p	ž	č	o	n
r	v	i	o	i	m
a	o	M	č	i	S
e	j	d	l	!	k

Ako kraljevo pot začrtaš, dobiš lep simetričen lik.

Številnica.

(Frk.)

2 8 7 4 1 6 9 5 3
1 1 5 3 2 3 3 2 1

Šaljivki.

(Smuk, Maribor.)

Kako zapišeš 1000 brez ničel, a vendar s številkami?
Koliko je polovica od 18?

Besednica.

(Mladec s Prlekije.)

Igo, senca; korec, delo; atek, liker; doga, spor; red, uho; lina, rov; ničla, tica; borza, izba; reč, valj. — Ako sestaviš iz dveh zaporednih besed eno samo besedo, ti začetne črke novih besed povedo slov. pesnika.

Tajna davnih dni

7. Sence.

Nejče in Jožica sta se prav oddahnila, ko sta potovala v zmrzlo tundro Severne Sibirije.

Bil je že tretji teden njunega potovanja in šlo je doslej vse po sreči. Jožica je na svoj strah pred možem z volčjo kučmo skoraj docela pozabila, kajti videti je bil prijazen in ubogljiv človek. Hitro se je tudi sporazumel s svojima tovarišema, ki sta ga očitno priznavala za nekakšnega svojega voditelja.

»Vesela morava biti, da ga imava,« pravi Nejče nekega večera, ko opazuje Igaka z volčjo kučmo (tako mu je bilo ime), kako pripravlja za taborenje. »Druga dva sta res tudi dobra človeka, toda premalo samostojna. Mislim torej, da ima Igak le slučajno prav tako kučmo kakor tisti človek v lopi.«

Jožica prikima. Dolga dnevna pot po močvirni tundri jo je tako zdelala, da se ji ni ljubilo prerekati. Tundra je vedno več sto čevljev globlo zamrznjena; samo poleti se otaja površje dva do tri čevlje* globoko in tundra postane močvirna.

»Ali naše sence si nocoj že videl?« vpraša Jožica čez nekaj časa.

»Ne še,« odvrne Nejče. »Bom pa stopil pogledat.«

Vzame daljnogled in spleza na nizek griček, ki se je vzpenjal nad tundro blizu vrbovega grmovja, ob katerem so postavljali šotore.

»Še vedno nam sledijo; kaj zvesti spremljevalci so,« zakliče svoji sestri z griča.

Skozi daljnogled je namreč od daleč razločil dve pasji vpregi in pet mož, ki so hodili noter od Jakutska že ves čas za njimi. Nejče in Jožica še malo nista dvomila, da so zasledovalci Samojed in njegovi obupanci**

Ko sta tretji dan svojega potovanja prvič zapazila, da jima domačini sledijo, ju je hudo zaskrbelo in posvetovala sta se, kaj naj bi storila. Ko sta pa čez nekaj dni spoznala, da ostajajo domačini ves čas skoraj v isti razdalji za njima, da se namreč utaborijo, kadar se onadva utaborita in pospešijo korak, kadar jim skušata uiti, sta pa postala bolj mirna.

»Čisto jasno je, kaj nameravajo,« je rekel Nejče. »Vidijo, da jim dobro kaževa pot. Ker zemljevida niso mogli dobiti, je gotovo najbolj pametno, da gredo za nama, ako hočejo priti k najinemu očetu.«

»Zadnji dnevi bodo torej najbolj nevarni,« reče Jožica. »Gotovo jim ne bo všeč, da bi tudi tedaj midva potovala spredaj in očeta pred njimi svarila.«

»Seveda. Zato bova pa napela vse sile, ko bova zagledala očetov tabor,« ji pritrdi Nejče. »Imava pa pred seboj še dolgo pot. Ker zdaj veva, kako nama sledijo, bova potovala počasi, da ostanejo najini psi sveži. Ko bova pa spoznala, da sva že blizu očetovega tabora, bova pa pognala do skrajnosti.«

»Da bodo mogli očetu do živega, smejo upati seveda samo tedaj, ako se mu približajo nenadoma,« razpreda Jožica svoje misli. »Ljudi ima toliko, da bo zlahka branil sebe in naju, ako izve, kaj mu preti.«

Nejče se vrne z griča in vrže daljnogled na debeli mah. Poznalo se mu je, da je zadovoljen.

* Čevljev je angleška dolžinska mera, ki ima 305 mm, torej eno tretjino metra.

** Obupanci so ljudje, ki imajo vedno smolo in jim je zato vseeno, komu služijo.

»Še so v natančno isti razdalji od naju ko doslej,« reče nato. »Dasi potujeva počasi, ker varčujeva pse, ne stopijo zato oni nič hitreje. Dokler so pri nama, za očeta tudi ni nevarnosti, zato mu s tem, da jih zadržujeva, prav toliko koristiva, kakor da sva že pri njem.«

»Zdi se mi pa malo verjetno, da bi hoteli še kaj dolgo potrpeti,« dostavi Jožica, ko baš ubije Moskita in se nejevoljno dvigne z udobnega sedeža na mahu. »Nejče, pojdi nasekat nekaj drv in zakuri, jaz pa stopim k potoku po vode za čaj!«

»Kje je pa Igak?« vpraša Nejče.

»Ko si ti šel na grič, mi je prišel povedat, da ve za jezero, kjer bi lahko nalovil nekaj rib za večerjo,« pravi Jožica. »Prosil je tudi, ako smeta z njim še tovariša, sem pa rekla, naj le gredo.«

»Skrben človek!« odvrne Nejče. »Prav, bom pa jaz poskrbel za drva in ogenj.«

Zažvižga si priljubljeno pesem ter se bodro loti dela. Odpaše si sekirico in začne sekati suhljad v grmovju vrb in zanikarnih borov. Ko pride na drugo stran malega gozdiča, pa naenkrat zagleda tri tanke modre stebričke dima, ki se kadijo onstran nizkega grička in ki jih iz tabora ni bilo mogoče opaziti.

Nejče obstane in jih nekaj časa opazuje. Vsa stvar se mu je zdela jako čudna in je skoraj hotel stopiti tja ter se prepričati, kaj pomeni. Zadrževala pa ga je misel, da bi tako ostala sestra v taboru popolnoma sama.

Kljub temu pa je s priprtimi očmi gledal tri stebričke dima, dokler se mu ne posveti, kaj bi utegnilo pomeniti. Seveda! Igak in njegova tovariša so izrabili lepo priliko in si hočejo nekaj rib speči, preden se vrnejo v tabor.

»Lakote snedene!« si misli Nejče in začne znova delati. Takoj pa zopet obstane, ko mu šine v glavo druga misel.

»Le čemu jim bodo kar trije ognji?« si misli presenečen. »Moram vendarle pogledati, kaj imajo.«

Namesto da pusti Jožico samo, jo rajši vzame s seboj.

»Jožica! Jožica!« začne klicati. »Pojdi sem, bova nekam šla!«

Jožica pa se oglasi iz potoka med vrbami.

»Malo počakaj, Nejče! Baš se kopljem. Dobila sem prav pripravno kotanjo.«

»Pazi na kače!« zakliče zopet Nejče, še enkrat pogleda tri pramene dima ter seka dalje.

8. Zahrbni napad.

Jožica je medtem s krepkimi zamahi plavala po ledenomrzlem potoku; pokazalo se je, da je voda precej globoka. Kopel po dolgem, vročem potovanju jo je jako osvežila.

»Nejčetu se bo tudi dobro prilegala,« si misli dekle in skrbno gleda, ako ni kake vodne kače. »Kopala se bom ves čas, dokler ne zakuri ognja in samovara, potem pojdem pripraviti večerjo, Nejče pa v vodo.«

Čez nekaj časa ji je pa voda postala vendarle neprijetna; dasi je namreč plavala na vse kriplje, je bila pa tudi voda mrzla kot led. Zato se obleče in gre z vrčem nekoliko više ter ga napolni. Zamudila se je tudi s tem, da je natrgala nekaj nenavadnih cvetic, ki jih je zagledala na bregu; z Nejčetom sta namreč zbirala rastline Severne Sibirije.

Ko se tako pri nabiranju zopet pripogne, se ji zazdi, kakor da sliši od tabora sem čuden, zadušen krik. Napne ušesa in posluša, a nobenega glasu ni več slišati. Pokliče Nejčeta, pa nihče ji ne odgovori.

»Čudno!« misli sama pri sebi. »Saj ne gre nikoli tako daleč, da me ne bi mogel slišati.«

Iz tabora se rahlo zaslišijo udarci s sekiro in njene skrbi se še povečajo. Kakor da bi jo nekaj priganjalo, zagradi vrč in odrzri po strmem bregu proti taboru, pa tako hitro, da se kar spotika in vodo poliva.

»Nejče!« pokliče s krepkim glasom. Ker se nihče ne oglasi, ji postane še bolj tesno pri srcu. »Nejče! Tak oglasi se vendar! Nejče!«

V lesu zadaj za taborom se za hip prikaže nekaj rjavosivega. Jožica se naprež zmisli, da je morda medved; kmalu pa vidi, da je domačin.

»Igak!« mu zakliče in še vedno hiti navkreber.

Mož pa se ne okrene in dekle zapazi, da nese neko težko breme.

Končno priteče do vhoda v šotor.

»Nejče!« skoraj jokaje zakliče, odgrne zastor, potem pa umolkne in lovi sapo.

Nejče leži na tleh, roke so mu zvezane in usta zamašena, oči zaprte, obraz pa bled!

Jožica, tresoča se po vsem životu, brž pomoči svoj robec v vodo in brata z njim moči, da se mu počasi vrne zavest, prereže mu vezi in potegne cmok iz ust. (Sovražnik mu je stlačil v usta v kepo zviti robec, da ne bi mogel vpiti.)

»Topot so pa zemljevid le dobili,« zamrmra Nejče, kakor hitro so se mu čeljusti toliko razgibale, da je mogel izpregovoriti.

Jožica ga otipava po glavi, da se prepriča, ako mu ni morda kakšna kost počila. Brat pa jo veselo pogleda, da bi jo pomiril in se usede.

»O sicer je vse v redu, deklič,« reče vedro, »Sklanjaj sem se nad ogenj in nisem ničesar slišal. Tedaj pa skočijo name od zadaj nenadoma trije ljudje. Bili so me po glavi, sicer ne premočno, vendar pa toliko, da sem izgubil zavest.«

»Slišala sem udarce kakor od sekire,« pravi Jožica in se strese od groze. »Zato sem se bala, da imaš morda glavo huje poškodovano kakor je videti.«

»Uboga Jožica!« pravi Nejče in jo poboža po roki. »Slišati se je res moralo, kakor da gre za umor, no pa je bil zaenkrat samo rop. Udrli so v naše zaloge in ukradli konserv, kolikor so mogli nesti.«

»Kaj bomo pa zdaj mi storili?«

»Za njimi pojdemo, kaj pa drugega! Uloge bomo zamenjali in tako zasledovalce zasledovali,« odvrne Nejče. »Bojim se le, da se bodo morali naši deleži v hrani nekoliko skrčiti. Sicer pa nismo več daleč od mesta, kjer je oče začrtal na zemljevidu prvi križ, smer ostalih postaj pa približno na pamet vem.«

»Potovali bodo hitreje nego smo doslej mi,« pravi Jožica. »Zato bomo morali pse takoj napreči. Ali je bil med napadalci tudi Samojed?«

»Da. Čudno se mi zdi, da je mogel takoj vedeti, kje imam zemljevid spravljen. Za druge moje žepe se še zmenil ni, ampak se takoj spravil nad žep pri srajci, kjer sem skrnil zemljevid.«

Jožica pa se naenkrat na nekaj spomni.

»Igak te je danes videl, ko si karto gledal. Opazila sem ga, kako je lazil okoli. Videl je tudi, kam si jo spravil in nato je prišel vprašat, ako sme iti loviti ribe.«

»Tristo mačkov! Tudi jaz sem videl nekaj čudnega. Tri pramene dima! Nejče pove sestri, kaj je videl iz hoste. Kakor se zdi, so si dajali znamenja. Da imava zemljevid, sploh niso mogli zanesljivo vedeti. Dokler so torej mislili, da ga sploh nikjer ni, so morali nama slediti. Ako ga zavohajo, ga bodo ukradli, so si mislili. Ali morda misliš, da Igak ni ogleduh?«

Pa Igak je bil več ko ogleduh. Ko se je namreč vrnil, sta brat in sestra takoj lahko spoznala, da je tudi lump. Njegovo vedenje se je

docela izpremenilo. Bil je zdaj nesramen zdaj razdražljiv in se še zmenil ni, da bi se opravičil, ker je bil tako dolgo odsoten. Tudi rib ni prinesel. Druga dva domačina je Igak očitno ustrahoval, do brata in sestre pa nista bila neprijazna.

»Igak, naprezite pse!« reče Nejče strogo in se dela, kakor da še opazil ni, da se je njegovo vedenje izpremenilo. »Nocoj ne bomo tukaj taborili, ampak bomo šli za onimale vpregama.« Tu pokaže na vpregi Samojeda in njegovih pajdašev, ki so pravkar privozili izza hoste in bili čisto blizu.

Igak Nejčeta nekaj časa predrzno gleda, nato pa se zasmee: »Ne bo šlo! Tukaj ostati! Zdaj jaz gospodar!«

»Kaj hočete s tem reči?« ga zavrne Nejče jezno. »Delali boste kakor vam rečem jaz, ali pa se vrnite v Jakutsk!«

»Da, v Jakutsk mi iti enkrat, Zdaj ne! Jaz ostati pa tebe stražiti tukaj nekaj časa,« reče Igak in se neumno reži.

»Naročili so mu, naj skrbi, da ostaneva živa in ujeta, dokler ne zvršijo svojega načrta,« pravi Jožica polglasno. »Samo tega ne morem razumeti, zakaj naju ne umorijo.«

»Morda zato, da si zavarujejo kožo, ako se jim vsi načrti izjalovijo,« odgovori Nejče prav tako tiho. »Odrinimo!«

»Ti poskušaš uiti,« pravi Igak in se mu približa, »jaz pa —«

Pri teh besedah potegne izza pasa nož ter zamahne z njim po zraku, prav tako, kakor sta se še dobro spominjala, da je nekdo mahal v jakutski trdnjavi.

»Jožica, glej, prav si imela!« pravi Nejče, ki mu je bilo žal, da je v Jakutsku ni poslušal. »Imela sva ves ta čas s seboj najhujšega lopova. — Kaj pa se tako hitro mrači? A, deževalo bo zopet.«

Zadnjih štirinajst dni je večkrat jako močno deževalo. Oblak, ki je zdaj priplaval na nebo, je bil tako težak, da takega še nista videla. Še trenutek, pa se je vlilo, kot da se je oblak utrgal.

»Igak, pojdite v svoj šotor!« naroči Nejče. »Moja sestra potrebuje počitka.«

Možak se še malo obotavlja, pogleda na zabasano nebo, skomigne z rameni ter ju zapusti.

»Ve, da ne moreva iti daleč, dokler traja naliv,« reče Nejče. »Njegovi prijatelji pa tudi ne, tako imava vsaj eno tolažbo.«

Deževalo je vso noč in še naslednja dva dneva kakor da bi iz škafa vlival. Potok na dnu pobočja je naraščal, dokler ni bil samo še nekaj čevljev od njunega šotora oddaljen; tedaj pa dež poneha kot bi odrezal in prikaže se solnce.

Nejče in Jožica odgrneta platnena vrata svojega šotora in stopita ven pogledat, ali bi se dalo zdaj potovati. Igak pa je od nedaleč oprezoval. Tundra je bila podobna bolj jezeru nego celini. Vsepovsod naokoli je stala voda. Griček, na katerem so taborili, je bil sličen otoku.

Naenkrat zgrabi Jožica brata za roko.

»Kaj je to?« zavpije hlastno in pokaže s prstom v daljavo.

Skozi vodo čofota in se opoteka pet premočenih ljudi.

»Tristo medvedov, Samojed!« pravi Nejče in pograbi daljnogled. »Nekdo jih mora preganjati, kajti tečejo, kakor da jim gre za življenje!«

Igak steče proti njim in begunce pokliče. Čez hip zaslišita, kako obupno kričijo:

»Orjaška podzemeljska podgana! Velika je kot hiša! Videli smo jo! Za nami dirja!«
(Dalje.)

Rudi

Zgrabilo me je, ko sem nekje bral naslov knjige z imenom »Rudi« namesto poštenega imena Rudolf, ali če že hočete okrajšano ime, Ruda (kakor pravijo ponekod na Gorenjskem), še boljše pa Rude. Že leta 1925. je o teh spakedrankah in pokvekah v krstnih imenih pisal ne —ski« v Koledarju družbe sv. Cirila in Metoda: »Po naših družinah se še vedno šopirijo krstna imena, ki so tuja našemu duhu in jeziku. Prejeli smo jih večinoma od tujcev, in sicer največ od Nemcev, Italijanov in Madžarov. Pogosto pa ta imena niso ne nemškega, ne italijanskega in tudi ne madžarskega izvora, ampak izvirajo iz starega latinskega jezika. Nasi sosedi so jih samo prikojili svojemu izgovoru. In tako popačena imena smo prejeli od njih mi in jih rabimo večinoma neizpremenjena. Take spakedranke so še po mnogih naših krajih že čisto udomačile in se niti ne zavedamo več, kako so nam tuje in našemu lepemu slovenskemu govoru neprimerne.« — ... po naših družinah strašijo še vedno razni: Johani, Hanzii, Frici, Pepeti, Vilii, Binii, Gustii, Edii, Bertli, Elči itd. Tem moškim spakedrankam se še v večji meri pridružujejo pokveke ženskih krstnih imen: Mici, Greti, Viki, Rezi, Nani, Fanii, Tonči, Fili, Luni, Suri itd.« Kdor govori ali piše moška ali ženska krstna imena na »i«, ta ne pozna slovenske slovnice. Slovenski jezik zahteva za ženska imena večinoma »a« na konsku. Končnica »i« mora biti popolnoma izključena pri moških in ženskih imenih. Proč s temi spakami.« Ce Vas kdo imenuje z imenom na »i«, mu recite: »Ne maram v svojem imenu »ie«; ga Tebi dam, in še »a« povrhu.

Urednik.

Rešitev križaljke »Srce«. Vodoravno: 1. Krim, 5. Mura, 9. Kotlar, 11. Marica, 13. bas, 14. Oton, 16. lipa, 17. ako, 19. pod, 21. Izabela, 24. tla, 26. er, 27. šen, 29. Adica, 30. Vis, 31. in, 33. dan, 35. Ana, 36. ris, 38. oral, 41. mol, 43. sod, 44. Tomo, 46. nikol, 48. sok, 50. bik, 51. kapun, 52. žagar, 54. Kotor, 56. marec, 57. lapuh, 59. Rab, 60. tenor, 61. rudar, 63. potok, 64. sever, 65. Neron, 66. lev, 68. led, 69. ledenik, 72. Natan, 73. nos. — Navpično: 1. kos, 2. rt, 3. ilo, 4. mati, 5. mapa, 6. ura, 7. ri, 8. Aca, 9. kad, 10. Roza, 11. Mila, 12. akt, 13. drevo, 15. nada, 16. leca, 18. oli, 19. peron, 20. ded, 22. Bine, 23. kis, 25. Anton, 28. nam, 30. vid, 32. šakal, 34. nos, 36. Rok, 37. poper, 39. riž, 40. legar, 42. lok, 43. sir, 44. tarok, 45. muc, 47. lapuh, 49. kor, 50. bob, 51. kanon, 53. Rudel, 55. tam, 56. Metod, 58. Savel, 60. torek, 62. reven, 63. pelin, 67. letos, 70. dan, 71. nas. — Rešili so: Janko Moder, Jožef Močnik, dijaka v Št. Vidu nad Ljubljano, Janez in Jože Bobnar, Hraše-Smlednik, Ivan Orel, Krog — Murska Sobota, Jože Varga, Ivan Kenda, Ivan Preac, Franc Puncer, vsi v Mariboru, Anton in Alojzij Baloh, Bled, Vladimir Lovrač, Izlake, Slavko Cuderman, Tupaliče, Franc Modrinjak, Maribor. Nagrado je dobil Alojzij Baloh, Bled.

Rešitev križaljke »Verne duše«. Vodoravno: 1. Ljubljana, 7. že, 8. kr., 9. os, 10. bo, 11. teta, 13. čelo, 15. senožet, 16. aleluja, 18. Miro, 18 a. para, 20. tip, 21. vatel, 26. Stane, 30. Oto, 32. pura, 33. astra, 34. vosek, 35. nada, 37. no, 38. in, 39. stot, 43. kolar, 46. lavor, 50. Java, 53. tebe, 54. Ana, 55. Ida, 56. Ahac, 57. orel, 58. voli, 59. re, 60. pas, 63. kozar, 67. pepel, 71. voz, 74. od, 75. keř, 76. Dev, 77. do, 78. dan, 79. notar, 80. pisar, 81. Rab. — Navpično: 1. leto, 2. uk, 3. brat, 4. Jona, 5. as, 6. Abel, 7. ženova, 9. os, 10 a. olupek, 11. ter, 12. až, 13. če, 14. oja, 15. sipa, 17. Aron, 18. mir, 19. ata, 20. tu, 22. as, 23. st, 24. Erna, 25. Lavrič Vinko, 26. sviloprejka, 27. tona, 28. as, 29. ne, 31. od, 36. Ahacij, 40. Terezija, 41. oba, 42. telovnik, 43. Kanarček, 44. on, 45. Ladislav, 47. Vidov dan, 48. od, 49. Rakovnik, 45. Javornik, 51. aha, 52. Valentin, 64. pod, 62. Ada, 64. oko, 65. zet, 66. ara, 68. Edi, 69. pas, 70. Eva, 72. oda, 73. zob. — Rešili so: Anton in Alojzij Baloh, Bled, Slavko Cuderman, Tupaliče, Ivan Orel, Krog — Prekmurje, Franc Modrinjak Maribor, Fran Horvat, Maribor, Leopold Konečnik, Slovenji gradec, Anton Hočevnar, Praproče. Nagrado je dobil Slavko Cuderman, Tupaliče.

